

Bijschrift foto: Ds. A. Versluis, predikant te Ouderkerk aan de Amstel

Bijbelstudie over Mat. 1:1-17

Jezus' plaats in de stamboom

Een stamboom is iets voor liefhebbers. Sommige mensen vinden het prachtig om helemaal uit te zoeken van wie ze afstammen. Soms hopen ze stiekem dat ze een keer een bekende naam tegenkomen; wie weet blijken ze in de verte familie te zijn van een beroemde koning of generaal. Al kun je ook minder fraaie dingen ontdekken over je voorgeslacht. Maar wat er ook uitkomt: is het niet vooral iets voor een enkele liefhebber?

Datzelfde gevoel kun je ook hebben bij het begin van Mat. 1. Waarom moet het Nieuwe Testament nu uitgerekend beginnen met een stamboom? Je zou er toch niks aan missen als zo'n gedeelte ontbrak? Toch wel, want Mattheüs laat met deze stamboom zien in welk voorgeslacht de Heere Jezus Christus een plaats kreeg. Het zegt iets over Hem dat Hij uit dit geslacht wilde voortkomen. Mattheüs tekent Jezus in deze stamboom als de Heiland, voor Israël, voor heidenen en voor zondaren.

Heiland voor Israël

In het Oude Testament komen we heel wat geslachtsregisters tegen. Meestal beginnen die met de woorden: 'het boek van het geslacht' of 'het geslachtsregister' van..., gevolgd door de nakomelingen van die persoon. Het Nieuwe Testament begint met dezelfde woorden, maar daarna volgt niet het nageslacht, maar het vóorgeslacht van Jezus Christus. Daarmee laat Mattheüs zien: de geschiedenis van Israël is Zijn geschiedenis. Het Oude Testament loopt uit op Jezus Christus!

Het geslachtsregister bestaat uit drie gedeelten (vers 17): van Abraham tot David (vers 2-6), van David tot de ballingschap (vers 6-11), en van de ballingschap tot Christus (vers 12-16).

Jezus is de Zoon van Abraham. Het is niet voor niets dat Mattheüs zo begint; hij schrijft zijn evangelie immers vooral voor de Joden. Door middel van Zijn stamboom toont hij aan dat de Heere Jezus een zoon van Abraham is, een echte Israëliet.

Vervolgens is Hij ook de Zoon van David. 'David, de koning' (vers 6) wordt hij twee keer genoemd. Dat laat zien dat Jezus de beloofde Messias is, die zou voortkomen uit het huis van David. 'Davids Zoon, lang verwacht.' De Heere Jezus is een nakomeling van David, omdat Jozef van David afstamt. Ook al was Jozef niet de biologische vader van Jezus, hij was wel de vader volgens de wet; daarom geeft Mattheüs juist de stamboom van Jozef weer.

Het derde keerpunt in de stamboom is de ballingschap (vers 11-12). De wegvoering uit het beloofde land leek het einde van het koningshuis van David, het einde van Israëls vrijheid, het einde van Gods weg met Zijn volk. Met de ballingschap lijkt het voorbij; Mattheüs vermeldt de terugkeer niet eens. Herstel is ook niet te verwachten van Israël. Maar juist hierin blijkt Gods trouw. Ondanks alle zonde van Israël, ondanks het oordeel van de ballingschap gaat Hij door met Zijn werk. Deze stamboom laat ook Gods trouw zien door de geslachten heen.

Jezus Christus is de voortzetting van de geschiedenis van Israël. Meer nog: Hij is de vervulling ervan. Mattheüs laat dat zien aan het einde van de stamboom; het zijn 3x14 geslachten. Om aan dat getal te komen laat de evangelist een aantal koningen weg; die is hij niet vergeten, maar het gaat

hem om de boodschap van dit getal: 3x14, dat is 6x7. En dán komt Jezus Christus, het begin van het zevende zevental, de volmaaktheid. In Christus komt de geschiedenis van Israël tot zijn hoogtepunt, tot zijn doel. Zo roept God Israël om deze Zaligmaker te erkennen. Want er was bij Israël geen plaats voor Hem: de grote meerderheid verwierp Hem als Messias. Zo toont de Heere Zijn trouw, ook als een roepstem en pleitgrond voor ons.

Heiland voor heidenen

Bij het lezen van een geslachtsregister is het belangrijk om te letten op de dingen die ongewoon zijn; dat is blijkbaar belangrijk. Wat in deze stamboom vooral opvalt, zijn de vier vrouwen die genoemd worden: Tamar (vers 3), Rachab, Ruth (vers 5) en Batseba (vers 6). In een stamboom was het heel ongebruikelijk dat vrouwen genoemd werden; de afstamming ging immers via de man. Daarbij is het opvallend dat déze vrouwen genoemd worden. In de Joodse traditie waren wel belangrijke vrouwen: Sara, Rebekka, Rachel. Mattheüs noemt hen niet, maar deze vrouwen wel.

Tamar, de schoondochter van Juda, die op een heel vreemde en trieste manier de moeder wordt van zijn zoon (Gen. 38). Rachab, de prostituee uit Jericho, die de Joodse verkenners verbergt en zelfs de God van Israël belijdt (Joz. 2:9-11). Ruth, afkomstig uit Moab, een van de vijanden van Israël. Maar zij wordt asielzoeker in Israël na die indrukwekkende belijdenis: 'Uw volk is mijn volk en uw God is mijn God.' En ten slotte Batseba, 'de vrouw van Uria'. Die typering laat precies de zonde zien: ze was de vrouw van een ander toen David een kind bij haar verwekte.

Waarom noemt Mattheüs nu juist deze vrouwen? Niet omdat deze vrouwen zo zondig waren, zoals soms gedacht wordt. Van Ruth lees je dat nergens in de Bijbel, en bij Batseba is het Dávids zonde. Maar het zijn wel allemaal vrouwen die van buiten komen, die je niet zou verwachten in het voorgeslacht van Christus. Tamar was misschien een Filistijnse, Rachab een Kanaänitische, Ruth een Moabitische; en Batseba hoorde wel bij Israël, maar het was niet te verwachten dat haar zoon koning zou worden. Normaalgesproken zouden deze vrouwen niet bij Israël horen of niet in dit geslachtsregister. Maar de Heere heeft hen erbij getrokken en hen een plaats gegeven in de stamboom van de Zaligmaker.

Daarmee laat Mattheüs aan het begin van zijn evangelie al zien dat Jezus wel geboren is als de Zaligmaker voor Israël, maar dat niet alleen. Hij is ook de Heiland voor heidenen. Aan het begin van het evangelie is dat nog een hint, een ondertoon; helemaal aan het einde van het boek, in het zendingsbevel, klinkt het helder en duidelijk.

Zo mogen ook wij dit evangelie horen. Mensen die het niet verdiend hebben, die van nature buiten staan (zo is het beleden bij onze doop), trekt de Heere erbij om hen zalig te maken. Dat is Gods vrije genade alleen! Daarin ligt de ruimte voor wie deze Zaligmaker niet kent, voor wie geen recht heeft op Gods genade.

Heiland voor zondaren

Deze Zaligmaker komt niet bij mensen vandaan; Hij komt niet naar mensen bij wie plaats is voor Hem. Hij komt bij God vandaan. In vers 16 schrijft Mattheüs niet: 'Jozef gewon (verwekte) Jezus'; maar: 'Jozef, de man van Maria, uit wie geboren is Jezus...' Dat is niet een gewoon vervolg van het geslachtsregister, maar een unieke geboorte. Op het beslissende moment staat Jozef erbuiten.

God de Vader heeft Hem gezonden. Maria is zwanger geworden door de Heilige Geest. Jezus

Christus is in de wereld gekomen, úit zo'n geslacht en vóór zo'n geslacht. Zijn naam zegt het al: Jezus, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden (vers 21).

Dat zie je ook in de vrouwen die Mattheüs noemt. Niet zij waren zo zondig, maar we zien wel veel zonde in de manier waarop hun kinderen geboren worden. Juda verwekt een kind bij zijn schoondochter. Rachab was een hoer. David neemt de vrouw van zijn trouwe soldaat en wil het toedekken met leugen en moord. Een verleden van incest, prostitutie, verkrachting en moord... Uit zo'n geslacht is Christus geboren!

Wat laat dat de liefde van de Heere Jezus Christus zien, dat Hij zich zo diep wilde vernederen. Hij kwam niet naar een wereld die een ereplaats voor Hem gereed had en uitzag naar Zijn komst. Maar naar 'een wereld, verloren in schuld', die Hem verwierp en gekruisigd heeft. Hij wilde geboren uit een geslacht met zoveel zwarte bladzijden, een familie die aan lager wal geraakt is, door eigen schuld.

Wilt u daarbij horen, passen wij bij zo'n familie? Of bent u gaan zien en belijden: ik ben geen haar beter, zo verloren ben ik ook. Maar júíst voor zulke mensen is de Zaligmaker gekomen. Daarom verzwijgt Mattheüs dit verleden niet, maar noemt hij de heidenen, de zondaren, omdat daarin Gods heerlijke genade blijkt. Christus schaamt zich niet om hen Zijn broeders te noemen. Hij is zo diep neergekomen als wij verloren zijn. Wat een troost: ik hoef mij niet op te werken tot Hem, maar Hij is neergekomen.

Jezus Christus is een Heiland voor Israëel, voor heidenen, voor zondaren. Past deze Heiland bij u?

Vragen

1. Wat laat dit gedeelte zien over Gods weg met Zijn volk in het Oude Testament?
2. Wat betekent het voor ons dat Jezus geboren is *uit Israëel* (zie ook Heid.Cat. v&a 35 en het slot van NGB art. 18)?
3. Wat vindt u er (als vrouw) van dat Mattheüs deze vrouwen opneemt in Jezus' stamboom?
4. Kunnen we uit dit gedeelte ook iets leren over de manier waarop wij (kunnen/moeten) omgaan met zwarte bladzijden uit het verleden of uit ons leven?
5. Hoe komt er in ons leven plaats voor zo'n Zaligmaker?